The Central Research institute
of the Armed Forces of Ukraine

ISSN (print): 2786-9318
ISSN (online): 2786-9326
Military Science. Vol. 4 No. 2 (2026)

Received: *June 17, 2025* | **Revisions Requested:** - | **Revision Received:** -
Accepted: *December 1, 2025* | **Published Online:** *August 5, 2026*

Licensed (C) by Creative Commons Attribution International License 4.0 (CC BY-NC-SA)

DOI: 10.62524/msj.2026.4.2.4

Сценарії завершення та досвід виходу України з гібридної війни російської федерації (20.02.2014–23.02.2022)

Олександр Скрябін
кандидат історичних наук, старший дослідник
начальник науково-дослідного відділу
Науково-дослідний центр гуманітарних проблем Збройних Сил України
03186, проспект Повітряних Сил, 30, Київ, Україна
e-mail: skryabin07@meta.ua
ORCID: 0000-0003-2719-8400

Ігор Євсєєв
старший науковий співробітник
Науково-дослідний центр гуманітарних проблем Збройних Сил України
03186, проспект Повітряних Сил, 30, Київ, Україна
e-mail: evseev8@ukr.net
ORCID: 0000-0003-1450-1378

Олена Холох
кандидат філософських наук, старший дослідник
провідний науковий співробітник
Науково-дослідний центр гуманітарних проблем Збройних Сил України
03186, проспект Повітряних Сил, 30, Київ, Україна
e-mail: kholokh.lena@ukr.net
ORCID: 0000-0001-6916-5450

Олег Герасименко
старший науковий співробітник
Науково-дослідний центр гуманітарних проблем Збройних Сил України
03186, проспект Повітряних Сил, 30, Київ, Україна
e-mail: mega-dgym@ukr.net
ORCID: 0009-0004-4615-2584

Анотація. В умовах тривалої виснажливої війни, яку веде рф проти України, актуальними є питання, що стосуються досягнення нашої Перемоги, або ж виходу з війни зі здобуттям власних військово-стратегічних цілей та встановленням сталого миру. З 2014 року по 23 лютого 2022 року Україна протистояла гібридній агресії рф, яка розпочалася із анексії Кримського півострова з подальшим розпаленням війни на сході України. Вона велася шляхом поєднання різноманітних засобів і методів та здійснювалася у таких основних контекстах, як військово-політичний, дипломатичний, економічний, інформаційний, науковий, культурний тощо. На сьогодні наша держава має досвід протистояння російській гібридній агресії, який

ISSN (print): 2786-9318
ISSN (online): 2786-9326
Military Science. Vol. 4 No. 2 (2026)

потребує узагальнення з точки зору успішного виходу України з такої війни. Це необхідно українцям для усвідомлення своїх стратегічних і тактичних перемог у гібридній війні рф проти України. Зазначене стає вагомою частиною для формування мотивуючого "образу Перемоги" в суспільній свідомості мирного населення і військовослужбовців під час триваючої широкомасштабної фази російсько-української війни, що й зумовлює актуальність проведення цього дослідження. Метою статті є аналіз сценаріїв завершення та досвід виходу України з гібридної війни рф у різних її контекстах ведення у період з 2014 року до початку широкомасштабного вторгнення зс рф 24 лютого 2022 року. Основними методами досліджень є як загальнонаукові – аналіз, синтез, узагальнення, дедукція, індукція, аналогія, абстрагування, порівняння, формалізація, так і історичні – проблемно-хронологічні, історико-порівняльні, історико-генетичні. Результати дослідження засвідчили, що ключовими здобутками України у протидії гібридній агресії російської федерації у 2014–2022 роках стали збереження державності, зміцнення демократичних інститутів і громадянського суспільства, консолідація національної та громадянської ідентичності, локалізація воєнної агресії та відновлення контролю над частиною окупованих територій, реформування сектору безпеки й оборони відповідно до стандартів НАТО, посилення міжнародної інтеграції, переорієнтація економічних зв'язків на західні ринки, зміцнення інформаційної безпеки та утвердження науково-культурної стійкості держави. Матеріали статті можуть бути корисними фахівцям у сфері безпеки та оборони, які досліджують проблематику гібридної війни рф проти України, керівникам органів військового управління сил оборони України, командирам (начальникам) військових частин, установ та організацій, а також дослідникам у галузі воєнно-історичної науки.

Ключові слова: гібридна війна російської федерації, антитерористична операція, операція Об'єднаних сил, сценарії завершення, Мінські угоди, переможний досвід, контексти.

Вступ (Introduction)

Гібридна війна належить до нового типу війн, в якій поєднуються принципово різні типи і способи її ведення, що скоординовано застосовуються задля досягнення визначених цілей. У такій війні використовують методи і засоби, що сприяють виникненню і поглибленню внутрішніх конфліктів у державі, обраній для агресії, а саме: створюють суспільні протиріччя для внутрішнього розколу суспільства та економічні проблеми через економічне протистояння, роздмухують сепаратизм та створюють псевдодержавні утворення, сприяють створенню нерегулярних формувань та оснащують їх. При цьому країна-агресор намагається залишатися публічно непричетною до розв'язаного нею конфлікту. Важливою складовою гібридної війни є інформація, як смислова зброя, що руйнує уявлення про дійсність, історичну пам'ять, національну свідомість та ідентичність у населення держави, обраної для агресії [1, с. 27, 225].

Саме війну такого типу розв'язала рф проти України. З 20 лютого 2014 року наша держава протистоїть російській збройній агресії гібридного типу, яка розпочалася із анексії Кримського півострова, де російські військові без знаків розрізнення (так звані "зелені чоловічки") захоплювали державні установи та об'єкти Збройних Сил України (далі – ЗС України). Подальше формування та координація дій незаконних збройних формувань (далі – НЗФ) на сході та півдні нашої держави також здійснювалось за підтримки росії. Дії рф на території України мали ознаки у вигляді замаскованої, але цілком реальної зовнішньої агресії. Протягом восьми років росія проводила проти нашої країни гібридну (неконвенційну) війну, що велась у політичній, воєнній, економічній, інформаційній та інших сферах. Інформаційна й смислова особливість цієї війни полягала в: інтенсивності інформаційних впливів, яка набула значних масштабів; систематичному й комплексному застосуванні медійних технологій впливу на свідомість цільової аудиторії; створенні нового дискурсу війни,

ISSN (print): 2786-9318
ISSN (online): 2786-9326
Military Science. Vol. 4 No. 2 (2026)

спрямованого на руйнацію наявних і конструювання нових інтерпретаційних та смислових прийомів і способів сприйняття дійсності [2, с. 55; 3, с. 44].

Огляд літератури (Literature review)

Нині дослідження гібридної війни рф проти України представлено у колективних працях науковців Національного інституту стратегічних досліджень [2, 4, 5] та Національного університету оборони України [6]. Також цю проблематику частково представлено у наукових працях таких учених та експертів, як: П. Гай-Нижник [7], В. Горбатенко [8], В. Горбулін [9], Ю. Когут [10], Є. Магда [1], Б. Парахонський [11, 12], М. Шевченко [13], Г. Яворська [3, 11, 12] та ін. Проте вони зосереджувалися, переважним чином, на аналізі особливостей гібридної війни рф та акцентували увагу на діях, які потрібно зробити Україні, щоб дати їй відсіч. До того ж, усі ці розвідки здійснювалися у той час, коли гібридна агресія рф проти нашої держави ще тривала. Автори цієї наукової розвідки вважають, що в історіографії російсько-української війни ще немає узагальненого дослідження за цією проблематикою.

Методологічна основа (Methodological Framework)

Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові методи пізнання, що дозволили здійснити комплексний аналіз проблеми. Застосовано низку загальнонаукових (аналіз, синтез, узагальнення, дедукція, індукція, аналогія, абстрагування, порівняння, діалектичний) і спеціальних (історико-генетичний, історико-порівняльний, проблемно-хронологічний) методів історичного пізнання. Основним аналітичним інструментом є проблемно-хронологічний метод, що дав змогу простежити у зазначений історичний період трансформацію сценаріїв завершення та досвід виходу України з гібридної війни російської федерації. Авторами також застосовано метод нормативно-правового аналізу, що допоміг дослідити нормативно-правові акти, які визначали правові засади проведення антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил, а також захисту національного інформаційного простору від деструктивного інформаційного впливу російської федерації.

Результати і обговорення (Results and Discussions)

Розглянемо особливості здійснення гібридної війни рф проти України, сценарії виходу з неї та конкретний переможний досвід України у воєнно-політичному, дипломатичному, економічному, інформаційному, науковому та культурному контекстах.

Отже, розпочнемо з воєнно-політичного контексту гібридної агресії рф проти України. Цей контекст бере свій початок з анексії рф АР Крим у лютому–березні 2014 року та подальшої дестабілізації ситуації у східних і південних регіонах України з метою утворення свого протекторату – "Новоросії" й захоплення підконтрольними та керованими нею НЗФ території Донецької та Луганської областей. У цій ситуації Україна постала перед обранням формату відсічі російській гібридній агресії. Запровадження правового режиму воєнного стану в країні і оголошення стану війни з рф було тоді не на часі. По-перше, росія могла це використати для відкритого вторгнення своїх збройних сил в Україну. А по-друге, в державі у зв'язку з самоусуненням від виконання конституційних повноважень в. януковича, необхідно було організувати позачергові вибори Президента України, проведення яких згідно з чинним законодавством заборонено в умовах воєнного стану. Тому для відсічі та стримування збройної агресії рф Україна використала Сили безпеки і оборони (СБО). Формою їх застосування з 14 квітня 2014 року стала антитерористична операція (АТО), а з 30 квітня 2018 року – операція Об'єднаних сил (ООС). Ключова роль у їх проведенні відводилася ЗС України. Таким чином, гібридна агресія рф спричинила збройний конфлікт на сході України, у якому росія була країною-агресором, а наша країна – об'єктом агресії [13, с. 7–8; 14].

На той час у законодавчих та інших нормативно-правових актах держави не визнавалася

ISSN (print): 2786-9318
ISSN (online): 2786-9326
Military Science. Vol. 4 No. 2 (2026)

зовнішня агресія рф. На офіційному рівні українська влада розглядала дії російських найманців на сході України тільки як терористичну загрозу для держави, тому об'єктом збройної боротьби постав інспірований рф тероризм, а суб'єктом – підконтрольні та керовані росією НЗФ. Це дало змогу країні-агресору й далі домінувати в інформаційному просторі, офіційно не визнавати себе учасником війни, але при цьому всіляко підтримувати керованих нею терористів і найманців та поширювати деструктивний наратив про "громадянський конфлікт" для впливу на суспільну свідомість українського населення і росіян на сході України. Тому її роль як нападника та агресора була замаскована. Водночас українське керівництво, аналізуючи події в Криму і на сході України, заявляло в інформаційному просторі про гібридну війну рф проти нашої держави, але при цьому Перемогу у цій війни ототожнювало суто із завершенням АТО на користь України. Українська влада презентувала Перемогу як: забезпечення миру, спокою та безпеки українців; звільнення від терористів тимчасово окупованих територій; захист територіальної цілісності країни. Вона закликала до консолідації суспільства та налаштування всіх на переможне завершення АТО [8, с. 8; 15].

Однак початок гібридної війни рф продемонстрував, що СБО України не були підготовленими до такого розвитку подій. Зокрема, Генеральний штаб ЗС України виявився недостатньо готовим до надійного контролю над ситуацією та ефективного управління військами, залученими до розв'язання кризи на сході України в рамках АТО. Координація дій військових підрозділів та підрозділів НГУ, ДПСУ та СБУ також була недостатньою, що призвело до людських і територіальних втрат. До того ж, обстановка ускладнювалася тим, що ЗС України у ході виконання завдань мали залишатися у правовому полі, застосовувати зброю з певними обмеженнями, контролювати велику територію та діяти переважно в густонаселених районах та в умовах постійної загрози зовнішньої широкомасштабної агресії з боку росії [16, с. 10].

Унаслідок цього терористичним угрупованням вдалося захопити значну частину території Донецької та Луганської областей. 24 травня 2014 року ватажки квазіутворень "ДНР" і "ЛНР", що були створені росією для політичної легітимізації НЗФ на сході України, проголосили об'єднання в конфедеративний союз "Новоросія". Це було заявкою територіальних претензій на інші області півдня та сходу України [11, с. 51].

Проте завдяки успішно проведеним військовим діям уже наприкінці травня 2014 року силам АТО вдалося повернути під свій контроль низку районів Донецької області та важливих об'єктів інфраструктури. Від початку червня вже тривали операції сил АТО, які дозволили відновити контроль над 250 км українсько-російського кордону. На тлі тактичних перемог нашої армії, але з усвідомленням ситуації в цілому, новообрана українська влада висловила готовність України до відновлення територіальної цілісності держави усіма способами, але при цьому бачила Перемогу у мирному сценарії завершення бойових дій на сході України. Так, у національному інформаційному просторі було представлено мирний План з врегулювання ситуації у східних регіонах держави, який було введено на період з 22.00 20 червня по 22.00 27 червня 2014 року. Одночасно було оголошено про припинення вогню з боку СБО [17, с. 183].

Утім, зроблені нашою державою політичні кроки не призвели до мирного сценарію завершення збройного конфлікту. Тому Президент України П. Порошенко ухвалив рішення про завершення режиму одностороннього припинення вогню та віддав наказ силам АТО з 1 липня 2014 року розпочати активні дії. Відтепер сценарій завершення АТО для воєнно-політичного керівництва представлявся суто воєнним шляхом. Для цього передбачалося: продовжити заходи часткової мобілізації; завершити відновлення повного контролю над державним кордоном із рф; розділити на окремі райони території, контрольовані російськими найманцями; оточити найбільші угруповання НЗФ і створити умови для подальшого їх роззброєння, а в разі опору – знищення [7, с. 59].

ISSN (print): 2786-9318
ISSN (online): 2786-9326
Military Science. Vol. 4 No. 2 (2026)

Переможні дії української армії у липні–серпні 2024 року дозволили звільнити від російських найманців дві третини окупованих територій, більше 200 населених пунктів. Результатом спеціальних дій сил АТО стало звуження кільця ізоляції кризового району. Виникли передумови для успішного завершення збройного конфлікту на сході України. Розуміючи близькість НЗФ до остаточної поразки внаслідок наступу підрозділів ЗС України, військово-політичне керівництво рф ухвалило рішення про введення в Україну у ніч з 23-го на 24 серпня 2014 року російських регулярних військ. Унаслідок вторгнення контингентів російських військ сили АТО у м. Іловайськ опинилися в оточенні. Під час виходу з міста під гарантії російської сторони, що були досягнуті під час проведених переговорів, українські колони були безжально розстріляні [18].

Поступово сили АТО стабілізували лінію зіткнення і не допустили подальшого просування російських військ у глибину нашої території. Однак для українського керівництва стало цілком зрозуміло, що сценарій завершення збройного конфлікту суто воєнним шляхом виглядав примарно, бо росія в будь-який час могла розпочати широкомасштабне вторгнення в Україну. У цій ситуації необхідно було стримати агресора, наростити спроможності СБО України та здійснити перегрупування наявних сил і засобів з урахуванням можливих загроз. Сили АТО змушені були перейти до оборонних дій, розпочалося масштабне будівництво оборонних споруд по лінії розмежування сторін [17, с. 183].

Невдовзі, 5 вересня 2014 року представники України, росії та ОБСЄ підписали Мінський протокол, кінцевою метою реалізації якого передбачалося встановлення миру в регіоні, повернення всієї території Донецької та Луганської областей в єдине правове та політичне поле України. Країна-агресорка домоглася того, що Мінський протокол формально не містив жодних зобов'язань, які мала б виконати росія: у тексті згадувалися лише Україна і окремі райони Донецької та Луганської областей (ОРДЛО). Формат Мінських перемовин був створений на хибній основі розуміння природи цього конфлікту як буцімто внутрішньоукраїнського. І це постійно обмежувало ефективність дипломатичних зусиль нашої держави. Невизнання на законодавчому рівні рф агресором принципово викривлювало зміст подій, що відбувалися в Україні [2, с. 433–434].

Згодом, за підтримки рф, ватажки так званих "ДНР" і "ЛНР", порушуючи домовленості, 2 листопада 2014 року провели власні місцеві "вибори" та взяли курс на створення атрибутів державності на підконтрольних територіях. Це значно ускладнило процес мирного сценарію врегулювання збройного конфлікту, а обрис його завершення набув невизначеності. Мінський процес зупинився, а збройне протистояння на сході України набуло рис затяжного замороженого конфлікту. Однак керівництво України на той час не мало альтернативи Мінським домовленостям.

На тлі загострення 12 лютого 2015 року збройного конфлікту з боку російських найманців (бої за Дебальцівський плацдарм та Донецький аеропорт) відбулося підписання Тристоронньою контактною групою Комплексу заходів з виконання Мінських домовленостей, який було ухвалено у Мінську Президентами України, Франції, президентом рф та канцлером ФРН. Однак військово-політичне керівництво росії разом із ватажками квазіутворень і не збиралися виконувати Мінські домовленості. Це підтвердив 16 лютого 2023 року колишній помічник президента рф в. сурков [19].

Згодом стало зрозуміло, що АТО виявилася недостатньо ефективною у протистоянні гібридній агресії рф. Мети цієї операції, що полягала у звільненні від терористів тимчасово окупованих українських територій, не було досягнуто. Тому формат її проведення 30 квітня 2018 року було змінено на операцію Об'єднаних сил із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі та стримування збройної агресії рф на території Донецької та Луганської областей. Напередодні Верховна Рада України на законодавчому рівні визнала рф країною-агресором, що розв'язала проти України міждержавний збройний конфлікт, окупувала

ISSN (print): 2786-9318
ISSN (online): 2786-9326
Military Science. Vol. 4 No. 2 (2026)

частину її території та постійно підживлює загострення бойових дій на окупованій частині Донбасу. Головним стало те, що у документі чітко зафіксовано дату початку окупації частини території України – 20 лютого 2014 року. Таке твердження є важливим моментом, оскільки законодавчо закріплює факт, що рф почала збройну агресію проти України з Криму, а не з Донбасу [20].

Переможний сценарій завершення гібридної агресії рф в усвідомленні української влади після оголошення ООС не змінився, відтепер його було закріплено законодавчо і він полягав у досягненні цілей державної політики із забезпечення державного суверенітету України в ОРДЛО: звільненні всіх тимчасово окупованих територій; захисті прав і свобод людей; забезпеченні незалежності, єдності та територіальної цілісності України. Утім, керівництво держави розглядало деокупацію українських територій суто політично-дипломатичним шляхом у рамках Мінського процесу, але з опорою на оборонні можливості армії. Українська влада вбачала шлях для подолання гібридної агресії рф та повернення ОРДЛО під суверенітет України через розміщення миротворчої місії під егідою ООН на всій тимчасово окупованої території Донбасу. Цю ініціативу підтримали США та низка західних країн. Проте росія прогнозовано відкинула такі пропозиції, бо це означало б повну втрату контролю кремля над окупованими територіями й неможливість перебування там військ рф. Попри це, керівництво України та її уряд і далі активно просували на всіх політичних майданчиках наратив про “необхідність запровадження миротворчої місії на Донбасі” [21].

Новий очільник держави В. Зеленський у 2019 році розпочав пошуки шляхів переможного завершення гібридної агресії рф. До цього його спонукав запит виборців. Тому своїм головним завданням на цій посаді він визначив завершення гібридної війни на Донбасі, повернення всіх окупованих українських територій і встановлення миру, але при цьому зазначив, що цієї мети має бути досягнуто не ціною свободи та права України на власний вибір. Сценарії її завершення на початку своєї каденції В. Зеленський розглядав суто мирним шляхом у три етапи: перший – завершення гарячої стадії конфлікту та припинення вогню; другий – примирення людей та пошук консенсусу; третій – безпечна, реальна реінтеграція та повернення тимчасово окупованих територій. Для досягнення цього плану він активізував переговорні процеси у Мінському та Нормандському форматах, ініціював поступове розведення військ на Донбасі, започаткував проведення масштабних обмінів полоненими, а також режим повного і всеосяжного припинення вогню по всій лінії фронту. За планом Президента України, збройний конфлікт на сході України після реалізації українських мирних ініціатив мав завершитися виведенням НЗФ і їхніх озброєнь із окупованих територій, поверненням контролю над державним кордоном і, врешті-решт, відновленням територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаних кордонів [22].

Однак ці сценарії не влаштовували рф, дії якої були спрямовані на руйнування всіх зусиль з припинення конфлікту та мирної реінтеграції окупованих українських територій. Наприкінці 2021 року ситуація зайшла в “глухий кут”, вона принципово не змінилася ні в зоні конфлікту, ні з погляду перспектив його врегулювання.

Паралельно із пошуком мирних сценаріїв завершення гібридної війни, розв’язаної росією, воєнний аспект Перемоги над агресором українська влада бачила у власній мілітарній потужності. Зазначене реалізовувалось шляхом: подальшого розвитку правових засад забезпечення національної оборони, підґрунтя яких було закладено у 2014–2017 роках; нарощування спроможностей вітчизняного оборонно-промислового комплексу; зміцнення готовності складових СБО, економіки та суспільства для відбиття збройної агресії рф; підвищення рівня мотивації українських воїнів до виконання військового обв’язку.

Завдяки цим трансформаціям сили оборони України під час ООС не поступилися ворогу та навіть за перший рік її проведення повернули під свій контроль близько 24 кв. км своєї території. У 2021 році довіра населення України до ЗС України зросла до 70%, а в списку 140

ISSN (print): 2786-9318
ISSN (online): 2786-9326
Military Science. Vol. 4 No. 2 (2026)

найпотужніших армій світу, згідно з рейтингом “Global Firepower Index”, вони посідали вже 25-е місце [23].

Окрім воєнно-політичного контексту гібридної війни, росія намагалась поширити гібридну агресію на інші сфери життя в Україні. Для цього країна-агресорка активно чинила вплив на Україну та її населення на міжнародному (дипломатичному) рівні, вживала заходів економічного тиску, а також намагалась домінувати в національному інформаційному просторі та культурі, просуваючи свою деструктивну пропаганду через підконтрольні засоби масової комунікації, кінострічки та друковану продукцію [10, с. 512].

Зокрема, на початку гібридної війни росія використала позаблоковий статус України, щоб безкарно розв’язати проти нашої держави збройну агресію. З огляду на це наша країна у грудні 2014 року визначила державний курс на інтеграцію в європейський економічний і правовий простір з метою набуття членства в ЄС, а також поглиблення співпраці з НАТО з метою досягнення критеріїв, необхідних для набуття членства в цій організації. Згодом, у лютому 2019 року, стратегічний курс держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору було законодавчо закріплено у Конституції України, а у червні 2020 року держава вже отримала статус Партнера НАТО з розширеними можливостями. Це докорінно змінило загальні підходи до підтримання воєнної безпеки України [24].

Не менш складним завданням для української влади постало подолання російської гібридної агресії в економічній сфері. Після розпаду СРСР рф залишилася монополістом у постачанні газу, деяких необхідних для української економіки товарів та основним споживачем низки товарів окремих галузей української економіки. Переможний сценарій над ворогом у цьому контексті гібридної війни полягав у кардинальних змінах напряму зовнішньоекономічної політики України. Зокрема, після підписання у 2014 році Угоди про асоціацію з ЄС на тлі розгортання рф гібридної агресії відбувся потужний поштовх до модернізаційних зрушень у промисловості України. Важливі зміни в економіці країни відбулися стосовно диверсифікації джерел постачання енергетичних ресурсів і технологій від західних партнерів для усунення ризиків залежності від постачання з рф. Відмова України від купівлі газу в рф стала базою для подальших успіхів. Держава створила повноцінний ринок газу, здійснила реформи і демонополізацію внутрішнього газового ринку. Більш потужний інвестиційний потенціал у металургійній галузі сприяв швидшому подоланню нею кризи. Поступово наша держава здобула Перемогу у протидії гібридному впливу рф на національну економіку, відокремилася від російського впливу у цій сфері та успішно адаптувалась до західних ринків. Як наслідок, з 2014-го по 2022 роки показники ВВП України набули тенденції до поступового зростання [25, с. 48, 52].

Гібридна агресія рф в інформаційному просторі полягала у здійсненні деструктивного інформаційно-психологічного та інформаційно-смислового впливу на суспільну свідомість українців. Утім, навіть у 2014 році українська влада виявилася комунікативно не готовою до відсічі цій агресії. Через цілий комплекс чинників вона не могла зайняти проактивну позицію в інформаційному просторі України щодо оперативного інформування громадян про поточні події на сході України. Цим скористалася росія, яка активно домінувала в українському інформаційному просторі й подавала інформацію для частини українського населення (що отримувало новини із російських засобів масової комунікації) у вигідних для себе інтерпретаціях. Лише у 2015 році українська влада розпочала здійснювати системні заходи, спрямовані на позбавлення рф домінування в національному інформаційному просторі. Зокрема, у лютому 2015 року в Україні було заборонено трансляцію всіх російських серіалів і кінофільмів, знятих після 2014 року, а також усі стрічки, вироблені після 1991 року, що пропагували армію і правоохоронні органи рф. Для захисту інформаційного простору на радіо та телебаченні було запроваджено мовні квоти щодо збільшення мінімальної частки на

ISSN (print): 2786-9318
ISSN (online): 2786-9326
Military Science. Vol. 4 No. 2 (2026)

ведення передач та виконання пісень державною мовою [5, с. 64; 26].

Суттєвим кроком української влади щодо забезпечення захисту національного інформаційного простору стало блокування низки російських сайтів: “Мейл.РУ Украина”, ВАТ “ВКонтакте”, “Одноклассники” та телеканалів: ТВ “Центр”, “РБК”, “ВГТРК”, “НТВ-Плюс”, “Звезда”, “ТНТ”, “РЕН”, “ОТР” тощо. Однак вжитих заходів виявилось недостатньо. Низка медійних компаній та українських телеканалів, що фінансувалися країною-агресоркою, продовжували насичувати телеефір антиукраїнським контентом. Тому, щоб запобігти поширенню російської пропаганди, у 2021–2022 роках у державі було запроваджено санкції проти телеканалів “NewsOne”, “ZIK”, “112 Україна” та “НАШ” [4, с. 50; 27].

Важливу роль у протидії російській гібридній агресії відіграли також українська наука та культура. Вітчизняні науковці досліджували явище гібридної війни, яку здійснювала рф проти України, та обґрунтовували пропозиції, моделі, сценарії щодо відсічі гібридній агресії рф у різних контекстах її здійснення. Основними майданчиками конструювання сценаріїв завершення гібридної війни у національній науці стали різноманітні форуми: круглі столи, конференції та семінари, де вітчизняні вчені ділилися напрацюваннями щодо протидії гібридній агресії рф. Деякі наукові конференції із зазначеної проблематики було запроваджено на постійній щорічній основі, серед них: “Війна на Донбасі” (Національний військово-історичний музей України), “Українське військо: сучасність та історична ретроспектива” (Національний університет оборони України), “Спільні дії військових формувань держави: проблеми та перспективи” (Військова академія (м. Одеса)) тощо.

Результатом досліджень науковців Національного університету оборони України російської гібридної агресії стало видання у 2020 році колективної монографії “Воєнні аспекти протидії гібридній агресії: досвід України”, в якій розглядаються сучасні погляди на сценарії протидії російській агресії, використання військових і невійськових інструментів в інтегрованій операції Об’єднаних сил, а також надаються відповідні методичні та практичні рекомендації щодо протидії гібридним загрозам [6].

Фактично “дорожньою картою” для України у війні проти рф виявилося наукове видання В. Горбуліна “Як перемогти росію у війні майбутнього”. Автор дійшов висновку, що для успішного протистояння агресорові Україні потрібні асиметричні дії, а також негайне переозброєння ЗС України з використанням сучасних технологій. В. Горбулін зазначає, що країна-агресор за існуючої в рф влади ніколи не полишить своїх намірів знищити українську державу. Зважаючи на можливості України як ІТ-держави, він також наполягає на можливості посилення технологічності української армії в найближчій перспективі. Саме в цьому автор вбачає переможний сценарій України [9, с. 26–27].

Окрім цього, у 2015–2021 роках в Україні було видано значну кількість художньої та документальної літератури, знято низку художніх та документальних кінофільмів, а також медіапроєктів: “Історія Без Міфів”, “Хоробрі серця” тощо. У них звеличується Україна та цінності, які ми захищаємо від агресора, розповідається про самовіддані та героїчні вчинки українських воїнів. Завдяки цьому відбувається вплив на емоційно-вольову сферу читачів і глядачів, що сприяє формуванню та утвердженню національної та громадянської ідентичності в українців, а також формуванню віри у власні сили і впевненості у нашій Перемозі над російським агресором.

Незламність українського духу у протидії російській гібридній агресії посилювалася завдяки перемогам наших спортсменів у міжнародних спортивних змаганнях, зокрема на Паралімпійських іграх та “Іграх Нескорених”, у яких брали участь і учасники АТО (ООС). Завдяки їхнім успіхам у різних куточках світу лунав Державний Гімн України та піднімався Державний Прапор нашої країни. Кожна спортивна перемога нагадувала міжнародній спільноті про Україну та її боротьбу за свою незалежність. Натомість для українців кожна спортивна перемога вселяла віру та впевненість у власні сили.

The Central Research institute
of the Armed Forces of Ukraine

ISSN (print): 2786-9318
ISSN (online): 2786-9326
Military Science. Vol. 4 No. 2 (2026)

Оцінити досвід відсічі українців російській агресії в різних контекстах гібридної війни допоможуть результати соціологічних опитувань населення України. Зокрема, наприкінці 2021 року 77% українців вважали, що тимчасово окуповані території Донецької та Луганської областей мають повернутися під контроль України (у 2015 році – 71%). При цьому у 2020 році 61,4% респондентів вважали, що конфлікт на Донбасі є наслідком російської агресії, а в 2021 – 68,3%. Важливо, що кількість українців, які вважали конфлікт на Донбасі внутрішнім конфліктом у державі, зменшилася протягом 2021 року з 21,6% до 15,6%. Необхідно також зазначити, що на тлі російської гібридної агресії відбулися еволюційні зміни у процесі формування національної та громадянської ідентичності українців, яка посилювалася протягом восьми років війни та досягла на початку 2022 року 64,6% проти 57,3% у 2015 році. А під час широкомасштабної збройної агресії рф вона стрімко зросла до показника 84,6% [28, 29].

Відчуваючи поразку у досягненні своїх політичних цілей у гібридній війні, а також втративши економічні важелі тиску на нашу державу і можливості домінування в українському інформаційному просторі, на тлі зростання оборонних спроможностей України, рф (починаючи з листопада 2021 року) розпочала безпрецедентне нарощування військових угруповань на кордоні з Україною на російській та білоруській територіях і на тимчасово окупованих територіях України. 21 лютого 2022 року росія офіційно “визнала” “державами” створені в ОРДЛО терористичні утворення “ДНР” та “ЛНР”, що остаточно перекреслило Мінські домовленості. Невдовзі, 24 лютого 2022 року, вона розпочала широкомасштабне військове вторгнення в Україну – так звану “спеціальну військову операцію”.

Висновок (Conclusion)

Таким чином, гібридна війна, яку росія вела проти України, реалізовувалася у таких основних контекстах: воєнно-політичному, дипломатичному, економічному, інформаційному, науковому та культурному. Відсіч гібридній агресії здійснювалася в кожному з перелічених контекстів і в кожному з них мала своєрідність.

На нашу думку, переможним досвідом України у гібридній війні рф проти нашої держави (у період з 20 лютого 2014 року по 23 лютого 2022 року) у воєнно-політичному контексті можна вважати:

збереження української державності;

проведення у 2014-му та у 2019 роках демократичних президентських, парламентських і місцевих виборів, визнаних міжнародною спільнотою;

активний розвиток громадянського суспільства – саморегульованого суспільного організму, здатного до самооновлення, що є ознакою демократичної держави;

прискорення процесу формування та утвердження національної та громадянської ідентичності, що конструювалися через політичне усвідомлення та самовизначення громадян різних регіонів України щодо своєї приналежності до української держави та української культурної традиції. Гібридна війна рф відіграла мобілізуючу роль у цьому процесі;

зупинення вторгнення регулярної армії рф, локалізація збройного конфлікту у східних регіонах;

звільнення від російських найманців 2/3 тимчасово окупованих територій ОРДЛО, що дало змогу відновити державний суверенітет у 200 населених пунктах;

проведення важливих реформ у системі забезпечення національної безпеки й оборони, що дозволило запровадити стандарти НАТО у складові сектору безпеки і оборони та зміцнити українську армію;

у дипломатичному контексті:

надання державі статусів Партнера НАТО з розширеними можливостями та асоційованого члена ЄС;

в економічному контексті:

ISSN (print): 2786-9318
ISSN (online): 2786-9326
Military Science. Vol. 4 No. 2 (2026)

переорієнтування держави на західні ринки та втрата росією статусу основного торговельного партнера України;

диверсифікація постачання російських енергоресурсів;

в інформаційному контексті:

позбавлення рф домінування в національному інформаційному просторі через створення ефективних механізмів забезпечення інформаційної безпеки від її негативного впливу;

у науковому та культурному контекстах:

посилення конструктивного інформаційно-смислового впливу на суспільну свідомість та впливу на емоційно-вольову сферу українців сприяло відновленню історичної пам'яті, консенсусу переважної більшості українців стосовно їхніх базових цінностей (незалежність, територіальна цілісність, курс на євроатлантичну інтеграцію), усвідомленню своєї унікальної національної приналежності та процесу формування і утвердження національної та громадянської ідентичності.

Рекомендації (Recommendations)

Напрямами подальших наукових розвідок може бути дослідження основних комунікативних технологій та механізмів впливу на свідомість цільової аудиторії, які були задіяні в інформаційному просторі під час гібридної агресії рф проти України у зазначений історичний період.

Конфлікт інтересів (Conflict of Interest)

Автори заявляють, що у них немає конкуруючих інтересів за тематикою статті.

Використані джерела

1. Магда, Є. (2015). *Гібридна війна: вижити і перемогти*. Віват.
2. *Світова гібридна війна: український фронт.* (2017). (За заг. ред. В. П. Горбуліна). НІСД.
3. Яворська, Г. (2016). Гібридна війна як дискурсивний конструкт. *Стратегічні пріоритети*. *НІСД, 4* (41), 41–47.
4. *Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України "Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2017 році"*. (2017). НІСД.
5. *Аналітична доповідь до позачергового Послання Президента України до Верховної Ради України "Про внутрішнє та зовнішнє становище України у сфері національної безпеки"*. (2014). НІСД.
6. *Воєнні аспекти протидії "гібридній" агресії: досвід України*. (2020). (За заг. ред. А. М. Сиротенка). НУОУ.
7. Гай-Нижник, П. (2022). Російсько-українська війна – війна за життя (2014–2022 рр.): періодизація. *Українознавство*, *1* (82), 51–76. https://doi.org/10.30840/2413-7065.1(82).2022.255750
8. Горбатенко, В. (2024). Російська модель "безмежної" гібридної війни: основні характеристики. *Політичне життя*, *2*, 5–11. https://doi.org/10.31558/2519-2949.2024.2.1
9. Горбулін, В. (2021). *Як перемогти Росію у війні майбутнього*. Брайт-Букс.
10. Когут, Ю. (2024). Гібридна війна нового типу як загроза політичній безпеці держав. *Національні інтереси України*, *2* (2), 505–517. https://doi.org/10.52058/3041-1793-2024-2(2)-505-517
11. Парахонський, Б. О., & Яворська, Г. М. (2019). *Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл.* НІСД.
12. Парахонський, Б. О., & Яворська, Г. М. (2017). Онтологія гібридної війни: гра прихованих смислів. Стратегічна панорама. *НІСД*, *1*, 7–16.
13. Шевченко, М. М., Зозуля, О. С., Храпач, Г. С., & Лепіхов, А. В. (2022). Російсько-

ISSN (print): 2786-9318
ISSN (online): 2786-9326
Military Science. Vol. 4 No. 2 (2026)

українська війна: особливості реалізації загроз державному суверенітету України та перспективи виходу з війни. *Зб. наук. праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Нац. ун-ту оборони України*, *2* (75), 6–15. https://doi.org/10.33099/2304-2745/2022-2-75/6-15

14. Президент України. (2014). *Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13.04.2014 "Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України".* Указ Президента України від 14.04.2014 № 405/2014. *Офіційний вісник Президента України.* № 14. Ст. 745.
15. *На півночі Донецької області розпочалася антитерористична операція* – О. Турчинов. https://www.rada.gov.ua/news/Top-novyna/ 91503.html
16. Руснак, І. С. (2015). Воєнна безпека України у світлі реформування сектора безпеки і оборони. *Наука і оборона*. *НУОУ, 2*, 9–14.
17. Гребенюк, М., Грицюк, В., & Щипанський, П. (2020). Історична періодизація антитерористичної операції на сході України (14 квітня 2014 – 30 квітня 2018 рр.). *Український історичний журнал*, *4*, 176–191. https://doi.org/10.15407/uhj2020.04.176
18. *Аналіз ведення антитерористичної операції та наслідків вторгнення Російської Федерації в Україну у серпні-вересні 2014 року*. https://www.mil.gov.ua/content/other/anliz_rf.pdf
19. *Росія ніколи не планувала виконувати "Мінськ": яким був розрахунок Кремля*. https://24tv.ua/minski-domovlennosti-chomu-rosiya-nikoli-ne-planuvala-vikonuvati_n2257301
20. Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях. Закон України від 18.01.2018. № 2268-VIII. (2018). *Відомості Верховної Ради України*. № 10. С. 54.
21. *Миротворці на Донбасі є "вирішальним фактором для припинення конфлікту".* https://www.radiosvoboda.org/a/news-poroshenko-oon-myrotvortsi/29510077.html
22. *Виступ Президента України Володимира Зеленського на загальних дебатах 75-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН*. https://www.president.gov. ua/news/vistup-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-na-zagalnih-63889
23. *2021 Military Strength Ranking*. http://www.dxkorea.org/en/media/industry.asp?B_CODE=TB_BUSINEWS_EN_2018&IDX=34&gotopage=1&mode=view&search_string=
24. Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору. Закон України від 7.02.2019 № 2680-VIII. (2019). *Відомості Верховної Ради України*. № 9. С. 50.
25. *Стратегічна ціна російської агресії для економіки України*. (2022). (Я. А. Жаліло, Я. Б. Базилюк, О. В. Собкевич та ін. За наук. ред. д-ра екон. наук Я. А. Жаліла). НІСД.
26. Про внесення змін до деяких законів України щодо частки музичних творів державною мовою у програмах телерадіоорганізацій. Закон України від 16.06.2016 № 1421-VII. (2016). *Офіційний вісник України*. № 54. Ст. 1882.
27. Президент України. (2022). *Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 лютого 2022 року "Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)".* Указ Президента України від 11.02.2022 № 52/2022. *Офіційний вісник Президента України*. № 4. Ст. 101.
28. *Дві третини українців вважають конфлікт на Донбасі наслідком російської агресії* – дослідження ДМ. https://ms.detector.media/trendi/ post/28945/2022-02-15-dvi-tretyny-ukraintsiv-vvazhayut-konflikt-na-donbasi-naslidkom-rosiyskoi-agresii-doslidzhennya-dm/
29. *Показники національно-громадянської української ідентичності*. https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1131&page=1

ISSN (print): 2786-9318
ISSN (online): 2786-9326
Military Science. Vol. 4 No. 2 (2026)

References

1. Magda, E. (2015). *Hybrid war: to survive and win*. Vivat.
2. *World hybrid war: the Ukrainian front: monograph*. (2017). (Under the editorship of V. P. Horbulin). NISS.
3. Yavorska, G. (2016). Hybrid war as a discursive construct. Strategic priorities. *NISS, 4* (41), 41–47.
4. *Analytical Report to the Annual Address of the President of Ukraine to the Verkhovna Rada of Ukraine "On the Internal and External Situation of Ukraine in 2017".* (2017). NISS.
5. *Analytical Report to the Extraordinary Address of the President of Ukraine to the Verkhovna Rada of Ukraine "On the Internal and External Situation of Ukraine in the Sphere of National Security".* (2014). NISS.
6. *Military aspects of countering "hybrid" aggression: Ukraine's experience*. (2020). (Edited by A. Syrotenko). NUOU.
7. Guy-Nizhnyk, P. (2022). The russian-ukrainian war – the war for life (2014–2022): periodization. *Ukrainian studies, 1* (82), 51–76. https://doi.org/10.30840/2413-7065.1(82).2022.255750
8. Horbatenko, V. (2024). russian model of "limitless" hybrid warfare: main characteristics. *Political life, 2*, 5–11. https://doi.org/10.31558/2519-2949.2024.2.1
9. Gorbulin, V. (2021). *How to defeat Russia in the war of the future*. Bright Books.
10. Kohut, Y. (2024). Hybrid warfare of a new type as a threat to the political security of states. *National interests of Ukraine, 2* (2), 505–517. https://doi.org/10.52058/3041-1793-2024-2(2)-505-517
11. Parakhonsky, B. O., & Yavorska, G. M. (2019). *Ontology of war and peace: security, strategy, meaning*. NISS.
12. Parakhonsky, B. O., & Yavorska, G. M. (2017). The ontology of hybrid warfare: a game of hidden meanings. Strategic panorama. *NISS, 1*, 7–16.
13. Shevchenko, M. M., Zozulya, O. S., Khrapach, G. S., & Lepikhov, A. V. (2022). The Russian-Ukrainian war: features of the realization of threats to the state sovereignty of Ukraine and prospects for exit from the war. *Collection of scientific papers of the Center for Military Strategic Studies of the National Defense University of Ukraine, 2* (75), 6–15. https://doi.org/10.33099/2304-2745/2022-2-75/6-15
14. President of Ukraine. (2014). *On the Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of 13.04.2014 "On urgent measures to overcome the terrorist threat and preserve the territorial integrity of Ukraine"*. Decree of the President of Ukraine dated 14.04.2014 № 405/2014. *Official Gazette of the President of Ukraine*. № 14. Art. 745.
15. *Anti-terrorist operation started in the north of Donetsk region* – Turchynov O. https://www.rada.gov.ua/news/Top-novyna/ 91503.html.
16. Rusnak, I. S. (2015). Military security of Ukraine in the light of reforming the security and defense sector. *Science and Defense*. *NUOU, 2,* 9–14.
17. Grebenyuk M., Hrytsiuk V., & Shchypanskyi P. (2020). Historical periodization of the anti-terrorist operation in eastern Ukraine (April 14, 2014–April 30, 2018). *Ukrainian Historical Journal*, *4*, 176–191. https://doi.org/10.15407/uhj2020.04.176
18. *Analysis of the conduct of the anti-terrorist operation and the consequences of the russian federation's invasion of Ukraine in august-september 2014*. https://www.mil.gov.ua/content/other/anliz_rf.pdf
19. *Russia never planned to implement "Minsk": what was the kremlin's calculation*. https://24tv.ua/minski-domovlennosti-chomu-rosiya-nikoli-ne-planuvala-vikonuvati_n2257301
20. *On the peculiarities of the state policy to ensure the state sovereignty of Ukraine in the temporarily occupied territories in the Donetsk and Luhansk regions*. Law of Ukraine dated 18.01.2018 № 2268–VIII. (2018). *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. № 10. Art. 54.

ISSN (print): 2786-9318
ISSN (online): 2786-9326
Military Science. Vol. 4 No. 2 (2026)

21. *Peacekeepers in Donbas are "a decisive factor for ending the conflict".* https://www.radiosvoboda.org/a/news-poroshenko-oon-myrotvortsi/29510077.html
22. *Speech by the President of Ukraine Volodymyr Zelensky at the general debate of the 75th session of the UN General Assembly*. https://www.president.gov. ua/news/vistup-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-na-zagalnih-63889
23. *2021 Military Strength Ranking*. http://www.dxkorea.org/en/media/industry.asp?B_CODE=TB_BUSINEWS_EN_2018&IDX=34&gotopage=1&mode=view&search_string=
24. On Amendments to the Constitution of Ukraine (Regarding the State's Strategic Course for Ukraine's Full Membership in the European Union and the North Atlantic Treaty Organization: Law of Ukraine dated 02.07.2019 № 2680–VIII. (2019). *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. № 9. Art. 50.
25. *The Strategic Price of Russian Aggression for the Economy of Ukraine.* (2022). (Ya. A. Zhalilo, Ya. B. Bazyluk, O. V. Sobkevych et al. Ed. by Doct. of Economics Ya. A. Zhalilo). NISS.
26. On Amendments to Some Laws of Ukraine Regarding the Share of Musical Works by the State language in the programs of television and radio organizations. Law of Ukraine dated 16.06.2016 № 1421–VII. (2016). *Official Gazette of Ukraine*. № 54. Art. 1882.
27. President of Ukraine. (2022). On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated February 11, 2022 "On the application of personal special economic and other restrictive measures (sanctions)". Decree of the dated 11.02.2022 № 52/2022. *Official Gazette of the President of Ukraine*. № 4. Art. 101.
28. *Two-thirds of Ukrainians consider the conflict in Donbas a consequence of Russian aggression* – DM research. https://ms.detector.media/trendi/ post/28945/2022-02-15-dvi-tretyny-ukraintsiv-vvazhayut-konflikt-na-donbasi-naslidkom-rosiyskoi-agresii-doslidzhennya-dm/
29. *Indicators of national-civic Ukrainian identity.* https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1131&page=1

Ending scenarios and experience of Ukraine's exit from the hybrid war of the russian federation (20.02.2014–23.02.2022)

Oleksandr Skriabin
Candidate of of Historical Science, Senior Researcher
Head of the Research Department
The Researcher Center for Humanitarian Problems of the Armed Forces of Ukraine
03186, Povitrianykh Syl avenue, 30, Kyiv, Ukraine
e-mail: skryabin07@meta.ua
ORCID: 0000-0003-2719-8400

Ihor Yevsieiev
Senior Researcher
The Researcher Center for Humanitarian Problems of the Armed Forces of Ukraine
03186, Povitrianykh Syl avenue, 30, Kyiv, Ukraine
e-mail: evseev8@ukr.net
ORCID: 0000-0003-1450-1378

The Central Research institute
of the Armed Forces of Ukraine

ISSN (print): 2786-9318
ISSN (online): 2786-9326
Military Science. Vol. 4 No. 2 (2026)

Olena Kholokh
Candidate of Philosophical Sciences. Senior Researcher
Leading Researcher
The Researcher Center for Humanitarian Problems of the Armed Forces of Ukraine
03186, Povitrianykh Syl avenue, 30, Kyiv, Ukraine
e-mail: kholokh.lena@ukr.net
ORCID: 0000-0001-6916-5450

Oleh Herasymenko
Senior Researcher
The Researcher Center for Humanitarian Problems of the Armed Forces of Ukraine
03186, Povitrianykh Syl avenue, 30, Kyiv, Ukraine
e-mail: mega-dgym@ukr.net
ORCID: 0009-0004-4615-2584

Abstract. In the context of the ongoing exhausting war waged by russia against Ukraine, the issues of achieving our victory or withdrawal from the war to achieve our own military and strategic goals and establish sustainable peace are relevant. From 2014 to February 23, 2022, Ukraine resisted russia's hybrid aggression, which began with the annexation of the Crimean peninsula and the subsequent outbreak of war in eastern Ukraine. It was conducted through a combination of various means and methods and was carried out in such key contexts as military-political, diplomatic, economic, information, scientific, cultural, etc. Today, our country has experience in countering russian hybrid aggression, which needs to be generalized in terms of Ukraine's successful exit from such a war. This is necessary for Ukrainians to realize their strategic and tactical victories in russia's hybrid war against Ukraine. This becomes an important part of the formation of a motivating "image of Victory" in the public consciousness of civilians and military personnel during the ongoing large-scale phase of the russian-ukrainian war, which determines the relevance of this study. The purpose of this article is to analyze the scenarios of the end and the experience of Ukraine's withdrawal from the hybrid war of the russian federation in its various contexts of conduct in the period from 2014 to the beginning of the large-scale invasion of the russian armed forces on february 24, 2022. The main research methods used are both general scientific - analysis, synthesis, generalization, deduction, induction, analogy, abstraction, comparison, formalization, and historical - problematic-chronological, historical-comparative, historical-genetic. The research findings demonstrate that Ukraine's key achievements in countering the Russian Federation's hybrid aggression during 2014–2022 included preserving statehood, strengthening democratic institutions and civil society, consolidating national and civic identity, containing military aggression and restoring control over part of the temporarily occupied territories, reforming the security and defense sector in line with NATO standards, enhancing international integration, reorienting economic relations toward Western markets, reinforcing information security, and fostering the country's scientific and cultural resilience. The materials of the article may be useful to security and defense experts who study the problems of russia's hybrid war against Ukraine, heads of military command and control bodies of the Ukrainian Defense Forces, commanders (chiefs) of military units, institutions and organizations, as well as researchers in the field of military history.

Keywords: hybrid war of the russian federation, anti-terrorist operation, Joint Forces Operation, ending scenarios, Minsk agreements, victorious experience, contexts.